T096 ATĐ 8 (07) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q46-Kiền Độ Tri-Tám Đạo

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

Chöông 3: KIEÀN-ÑOÄ TRÍ

Phaåm 1: TAÙM ÑAÏO, Phaàn 1

Phaät noùi: Ngöôøi Höõu hoïc thaønh töïu taùm thöù hoïc ñaïo tích. A-la- haùn laäu taän, phaïm haïnh ñaõ laäp thaønh töïu möôøi thöù ñaïo Voâ hoïc. Ngöôøi Höõu hoïc taùm thöù hoïc ñaïo tích coù bao nhieâu phaùp thaønh töïu ôû quaù khöù, bao nhieâu phaùp thaønh töïu ôû vò lai, hieän taïi? A-la-haùn laäu ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, möôøi thöù ñaïo Voâ hoïc, coù bao nhieâu ñaïo thaønh töïu ôû quaù khöù, bao nhieâu ñaïo thaønh töïu ôû vò lai, hieän taïi? Nhö chöông naày vaø giaûi thích nghóa cuûa chöông, ôû ñaây seõ noùi roäng Öu-ba-ñeà-xaù. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ngaên döùt yù cuûa nhöõng ngöôøi ngu ôû ñôøi, cho laø khoâng coù thaønh töïu ñôøi quaù khöù, vò lai, thaønh töïu noùi ñôøi hieän taïi laø phaùp voâ vi, ñoàng thôøi cuõng ñeå laøm roõ veà thaønh töïu haønh cuûa quaù khöù, vò lai laø phaùp coù thaät. Neáu haønh cuûa quaù khöù, vò lai laø khoâng coù thaät thì seõ khoâng coù thaønh töïu. Khoâng thaønh töïu Haønh cuûa quaù khöù, vò lai, nhö ñaàu thöù hai, tay thöù ba, aám thöù saùu, nhaäp thöù möôøi ba! Khoâng coù thaønh töïu, khoâng thaønh töïu: do coù thaønh töïu haïnh quaù khöù, vò lai, neân bieát haønh cuûa quaù khöù, vò lai laø phaùp coù thaät. Laïi coù ngöôøi noùi: Lyù do laø ôû ngöôøi soaïn luaän. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Thaønh töïu chaúng phaûi phaùp coù thaät. Nhö Phaùi Thí duï giaû, Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Thaønh töïu Voâ theå neân chaúng phaûi phaùp coù thaät. Vì sao? Vì neáu chuùng sinh khoâng lìa Phaùp coù thaät ñoù, goïi laø thaønh töïu, nhöng khoâng lìa laø phaân bieät phaùp hoøa hôïp ñoái ñaõi nhau, khoâng coù thöïc theå. Nhö chuïm naêm ngoùn tay laïi, goïi laø naém tay, xoøe ra thì chaúng phaûi naém tay. Neáu chuùng sinh khoâng lìa phaùp coù thaät kia, goïi laø thaønh töïu, neáu lìa phaùp coù thaät kia thì khoâng goïi laø thaønh töïu. Hoûi: Vì sao Toân giaû kia noùi nhö theá? Ñaùp: Vì Toân giaû kia döïa vaøo kinh Phaät, kinh Phaät noùi: Vua Chuyeån luaân thaønh töuï baûy baùu. Kia laø thaønh töïu thaân phaùp ngöôøi khaùc vaø phaùp cuûa phi soá chuùng sinh? Neáu vua Chuyeån Luaân thaønh töïu xe baùu, thaàn ngoïc baùu thì seõ laøm hö hoaïi Phaùp theå. Vì sao? Vì vöøa laø soá chuùng sinh, vöøa laø phi soá chuùng sinh! Neáu thaønh töïu voi, ngöïa baùu thì seõ laøm hö hoaïi coõi. Vì sao? Vì cuõng laø coõi ngöôøi, cuõng laø coõi suùc sinh. Neáu thaønh töïu baùu ngoïc nöõ thì seõ laøm hö hoaïi thaân. Vì sao? Vì vöøa laø thaân nam, vöøa laø

thaân nöõ. Neáu thaønh töïu quan chuû kho taøng, chuû binhthì seõ laøm hö hoaïi nghieäp. Vì sao? Vì vöøa laø toân quyù, vöøa laø thaáp keùm. Muoán cho khoâng coù loãi nhö theá, neân noùi thaønh töïu khoâng coù thaät theå. Vì muoán ngaên yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, cuõng laø ñeå laøm roõ thaønh töïu laø coù thaät theå. Neáu söï thaønh töïu khoâng coù thöïc Theå thì seõ traùi vôùi kinh naày. Nhö noùi: Ngöôøi

thaønh töïu taùm thöù hoïc ñaïo tích. A-la-haùn döùt heát laäu, phaïm haïnh ñaõ laäp, thaønh töïu möôøi thöù ñaïo Voâ hoïc. Taâm höõu laäu cuûa baäc Thaùnh, khi hieän ôû tröôùc, laø ñaõ thaønh töïu quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Khoâng coù ñaïo voâ laäu, neân khoâng thaønh töïu thì laïi traùi vôùi kinh khaùc! Nhö noùi: Ngöôøi naày ñaõ thaønh töïu phaùp thieän, cuõng thaønh töïu phaùp baát thieän, voâ kyù. Neáu khi phaùp thieän hieän ôû tröôùc thì lìa phaùp baát thieän, voâ kyù, khoâng neân thaønh töïu. Khi phaùp baát thieän hieän ôû tröôùc thì lìa phaùp thieän, phaùp voâ kyù, khoâng neân thaønh töïu. Phaùp voâ kyù, luùc bieåu hieän ôû tröôùc, töùc laø lìa phaùp thieän, baát thieän, khoâng neân thaønh töïu. Laïi traùi vôùi kinh khaùc. Nhö noùi: Tyø-kheo thaønh töïu baûy phaùp, ôû trong hieän phaùp thöôøng truï ôû hyû laïc. Neáu tu phöông tieän, thì coù theå döùt heát laäu. Khoâng coù Tyø-kheo thaønh töïu baûy phaùp, nghóa laø trong baûy phaùp neáu khôûi moãi phaùp hieän ôû tröôùc, thì thaønh töïu moät phaùp. Neáu khôûi phaùp khaùc hieän ra ôû tröôùc thì trong baûy phaùp seõ khoâng thaønh töïu. Laïi traùi vôùi kinh khaùc! Nhö noùi: Nhö lai thaønh töïu möôøi löïc. Khoâng coù Nhö lai thaønh töïu möôøi löïc, neáu thaønh töïu moät löïc, hoaëc khoâng thaønh töïu Nhö lai. Trong möôøi löïc, neáu khôûi moãi löïc hieän ôû tröôùc thì seõ thaønh töïu moät löïc. Vì sao? Vì trong moät saùt-na, khoâng coù hai tueä ñeàu hieän ôû tröôùc, huoáng chi laø nhieàu! Neáu khôûi phaùp khaùc hieän ôû tröôùc, thì khoâng thaønh töïu löïc. Laïi coù loãi khaùc: Ngöôøi phaøm phu coù theå noùi lìa kieát cuûa ba coõi, ngöôøi lìa kieát ba coõi coù theå noùi laø ngöôøi phaøm phu. Ngöôøi phaøm phu coù theå noùi laø ngöôøi lìa kieát ba coõi, nghóa laø taâm thieän, voâ kyù khoâng aån moät cuûa ngöôøi phaøm phu, khi hieän ra ôû tröôùc, töùc laø khoâng thaønh töïu kieát ba coõi ôû quaù khöù, vò lai, hieän taïi, neân laø ngöôøi lìa duïc ba coõi, ngöôøi lìa duïc ba coõi laø ngöôøi phaøm phu, A-la-haùn khôûi taâm höõu laäu thieän vaø taâm voâ kyù khoâng aån moät khi hieän ôû tröôùc, thì khoâng thaønh töïu phaùp voâ laäu quaù khöù, hieän taïi, vò lai, do khoâng thaønh töïu phaùp voâ laäu neân laø phaøm phu! Vì muoán cho khoâng coù loãi nhö cho neân noùi thaønh töïu laø phaùp coù thaät. Hoûi: Neáu thaønh töïu laø phaùp coù thaät, thì kinh maø ngöôøi cuûa Phaùi Thí duï giaû ñaõ daãn laøm sao hieåu ñöôïc?

Ñaùp: Vì vua Chuyeån Luaân ñöôïc tuøy yù, töï taïi söû duïng baûy thöù chaâu baùu, neân Ñöùc Theá toân môùi noùi laø thaønh töïu. Laïi coù ngöôøi noùi: Sôû dó soaïn ra luaän naày laø vì coù ngöôøi noùi: Thaønh töïu laø phaùp coù thaät, khoâng thaønh töïu chaúng phaûi phaùp coù thaät. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, cuõng noùi khoâng thaønh töïu laø phaùp coù thaät. Vì neáu khoâng thaønh töïu chaúng phaûi phaùp coù thaät thì thaønh töïu cuõng chaúng phaûi coù thaät! Vì sao? Vì nhaân khoâng thaønh töïu, neân laäp baøy thaønh töïu, nhö nhaân söï saùng suoát coù boùng toái, nhaân ñeâm coù ngaøy, nhaân laïnh coù noùng, nhaân khoâng thaønh töïu neân coù thaønh töïu, cuõng theá! Laïi nöõa, khoâng thaønh töïu vaø thaønh töïu laø hai, laø hai phaùp töông ñoái gaàn, nhö tham vôùi khoâng tham, giaän döõ vôùi khoâng giaän döõ, ngu si vaø khoâng ngu si, ñeàu laø hai phaùp töông ñoái gaàn. Thaønh töïu vaø khoâng thaønh töïu kia, cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, neáu khoâng thaønh töïu khoâng coù thaät theå thì khoâng laäp baøy coù phaùp döùt tröø

phieàn naõo. Vì sao? Vì luùc Thaùnh ñaïo sinh laø ñaõ döùt phieàn naõo roài, chöù chaúng phaûi nhö duøng vieân ñaù maøi höông! Luùc Thaùnh ñaïo sinh, vì döùt tröø ñöôïc phieàn naõo, chöùng ñöôïc giaûi thoaùt, neân goïi laø döùt phieàn naõo. Laïi coù ngöôøi noùi: Sôû dó soaïn luaän naày vì coù thuyeát cho raèng: Thaùnh ñaïo laø phaùp voâ vi. Nhö phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi: Thaùnh ñaïo laø phaùp voâ vi. Phaùi aáy noùi raèng: Ñaïo Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc Voâ thöôïng laø moät phaùp thöôøng truù, Chö Phaät xuaát theá ñeàu giaùc ngoä ñaïo naày. Ví nhö trang nghieâm caùc voi, ngöïa ñeå côõi, nhieàu ngöôøi ñeán côõi, maëc duø moãi ngöôøi moãi khaùc, nhö söï côõi thöôøng laø moät, ñaïo Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng laø moät thöôøng truï nhö theá. Chö Phaät xuaát theá, ñeàu giaùc ngoä ñaïo Boà-ñeà naày. Chö Phaät duø khaùc, nhöng ñaïo Boà-ñeà kia thöôøng laø moät. Hoûi: Vì sao Toân giaû kia noùi nhö theá? Ñaùp: Döïa vaøo kinh Phaät! Kinh Phaät noùi: Ta ñöôïc chö tieân quaù khöù ñaõ ñaït ñöôïc ñaïo cuûa. Do Phaät noùi ñaïo laø phaùp cuõ, neân noùi laø voâ vi. Vì ngaên döùt yù cuûa nhöõng ngöôøi noùi nhö theá, cuõng ñeå laøm roõ ñaïo ôû ngay ôû theá gian. Neáu ñaïo ôû theá gian, taát nhieân laø höõu vi, chaúng phaûi voâ vi. Vì sao? Vì khoâng coù phaùp voâ vi naøo ôû theá gian. Neáu ñaïo laø phaùp voâ vi, thì traùi vôùi kinh naày! Nhö noùi: Öu-baø-di Tyø-Xaù-Khö ñeán choã Tyø- kheo Ni- Ñaøn-Ma- Ñeà- Na, hoûi raèng: Ñaïo laø höõu vi hay voâ vi? Tyø-kheo ni kia ñaùp: Ñaïo cuûa Öu-baø-di Tyø-xaù-khö laø höõu vi, chaúng phaûi voâ vi. Hoûi: Neáu ñaïo laø höõu vi, chaúng phaûi voâ vi thì kinh cuûa phaùi Tyø- baø Xaø-baø-ñeà noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: Vì naêm vieäc ñoàng, neân noùi laø ñaïo cuõ:

1. Vì ñoàng phöông tieän. 2. Vì ñoàng ñòa. 3. Vì ñoàng haønh. 4. Vì ñoàng caûnh giôùi. 5. Vì ñoàng choã taïo taùc. Phöông tieän ñoàng, nghóa laø: Nhö moät vò Phaät, trong suoát ba A- taêng-kyø kieáp ñaày ñuû saùu Ba-la-maät Chö Phaät cuõng theá! Ñoàng ñòa, ñaïo kia ñeàu ôû ñòa thieàn thöù tö. Ñoàng haïnh, ñeàu thöïc haønh möôøi saùu haønh. Ñoàng caûnh giôùi ñeàu duyeân vôùi boán ñeá. Ñoàng choã laøm, nghóa laø nhö moät Ñöùc Phaät, duøng ñaïo ñeå döùt tröø phieàn naõo thì taát caû Chö Phaät cuõng theá! Do nghóa naày neân hieåu kinh kia. Neáu nhö kinh noùi: Khoâng döïa vaøo nghóa, töùc trong kinh naày noùi: Ta töøng vöôït qua thaønh cuõ, thoân cuõ. Thaønh, thoân coù theå laø phaùp voâ vi chaêng? Tuy noùi thaønh, thoân laø cuõ maø chaúng phaûi voâ vi. Ñaïo cuõng gioáng nhö theá. Duø noùi laø ñaïo cuõ nhöng chaúng phaûi voâ vi. Nhö keä noùi: Neáu döùt duïc khoâng coøn Nhö hoa sen ôû nöôùc Tyø-kheo lìa kia, ñaây Nhö raén boû da cuõ. Da raén coù theå laø phaùp voâ vi chaêng? Da raén nhö theá, duø noùi laø cuõ, nhöng chaúng phaûi voâ vi. Ñaïo cuõng gioáng nhö theá. Cho neân, vì ñeå ngaên nghóa cuûa ngöôøi khaùc, ñoàng thôøi cuõng muoán laøm roõ nghóa cuûa mình, cuõng muoán noùi veà nghóa töông öng phaùp töôùng, neân soaïn luaän naày. Taùm thöù: Laø chaùnh kieán, cho ñeán chaùnh ñònh. Veà thaønh töïu: Hoûi: Ai thaønh töïu? Laø phaùp thaønh töïu hay ngöôøi thaønh töïu? Neáu phaùp thaønh töïu thì taát caû phaùp ñeàu khoâng coù söï ham muoán, vaäy laøm sao thaønh töïu? Neáu laø ngöôøi thaønh töïu thì ñoái vôùi thaät nghóa, con ngöôøi khoâng theå chöùng ñaéc. Coøn neáu khoâng coù ngöôøi, thì laøm sao thaønh töïu? Ñaùp: Neân noùi raèng: Thaønh töïu chaúng phaûi phaùp, chaúng phaûi ngöôøi.

Trong thaät nghóa coù thaønh töïu, khoâng thaønh töïu, nhöng khoâng coù ngöôøi thaønh töïu khoâng thaønh töïu. Trong thaät nghóa coù troùi buoäc, coù giaûi thoaùt, nhöng khoâng coù ngöôøi troùi buoäc, ngöôøi giaûi thoaùt. Coù phieàn naõo, coù xuaát ly, nhöng khoâng coù ngöôøi phieàn naõo, ngöôøi xuaát ly. Coù sinh, coù töû, nhöng khoâng coù ngöôøi sinh, keû töû. Coù nghieäp, coù nghieäp baùo, nhöng

khoâng coù ngöôøi gaây ra nghieäp, ngöôøi thoï nghieäp baùo. Coù ñaïo, coù quaû cuûa ñaïo, nhöng khoâng coù ngöôøi tu ñaïo, keû chöùng quaû ñaïo. Trong thaät nghóa, coù thaønh töïu, nhöng khoâng thaønh töïu, khoâng coù ngöôøi thaønh töïu, khoâng thaønh töïu. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Laø phaùp thaønh töïu. Hoûi: Neáu vaäy thì nhaõn nhaäp thaønh töïu möôøi moät nhaäp. Möôøi moät nhaäp cuõng thaønh töïu nhaõn nhaäp chaêng? Ñaùp: Hoaëc noùi raèng: Nhaõn nhaäp thaønh töïu möôøi moät nhaäp, möôøi moät nhaäp thaønh töïu nhaõn nhaäp, maø khoâng coù loãi! Lôøi bình: Neân noùi raèng: Thaønh töïu chaúng phaûi phaùp, chaúng phaûi ngöôøi, nhöng luùc boán aám, naêm aám sinh, seõ coù ñöôïc töông töï nhö theá, goïi laø thaønh töïu, khoâng thaønh töïu. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Taát caû phaùp khoâng coù söï ham muoán. Ñoái vôùi phaùp khoâng coù söï ham muoán ñoù, coù gì laø thaønh töïu, khoâng thaønh töïu! Hoûi: Neáu vaäy vôùi kinh Phaät noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Ngöôøi naày thaønh töïu phaùp thieän, baát thieän. Ñaùp: Tröôøng hôïp naày, Ñöùc Nhö lai chaúng qua vì thuaän theo lôøi cuûa theá tuïc maø noùi, chöù khoâng coù thaät. Hoûi: Theá naøo laø nghóa thaønh töïu? Toân giaû Hoøa-tu-maät ñaùp: Nghóa khoâng döùt laø nghóa thaønh töïu. Hoûi: Neáu vaäy phaøm phu bò raøng buoäc ñuû, ñoái vôùi taát caû phaùp khoâng döùt, ñeàu laø thaønh töïu chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi! Vì khoâng ñöôïc phaùp thaønh töïu kia. Laïi nöõa, nghóa khoâng vaát boû laø nghóa thaønh töïu. Hoûi: Neáu vaäy thì ngöôøi Höõu hoïc khoâng vaát boûû phaùp Voâ hoïc, laø thaønh töïu phaùp Voâ hoïc ñoù chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi, vì khoâng ñöôïc phaùp Voâ hoïc aáy. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: ñöôïc nghóa khoâng maát laø nghóa thaønh töïu. Neáu ñöôïc phaùp Voâ hoïc kia maø khoâng maát thì ñoù goïi laø thaønh töïu. Hoûi: Vì sao goïi Hoïc laø Hoïc? Vì phaùp hoïc neân goïi laø hoïc chaêng? Hay vì ñöôïc phaùp hoïc, neân goïi laø Hoïc? Neáu vì hoïc phaùp hoïc laø ngöôøi Höõu hoïc, thì trong Kieàn-ñoä Ñònh noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Hoïc truï töï taùnh. Neáu ñöôïc phaùp hoïc laø ngöôøi Höõu hoïc thì kinh Phaät laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Phaät baûo Thi-Baø-Ca: Vì hoïc phaùp hoïc, neân goïi laø Hoïc? Ñaùp: Neân noùi raèng: Vì hoïc phaùp hoïc, neân goïi laø hoïc. Hoûi: Neáu vaäy thì vôùi kinh Phaät kheùo hieåu, coøn Kieàn-ñoä Ñònh noùi,

laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: Thuyeát trong Kieàn-ñoä Ñònh kia noùi laø ñöôïc phaùp hoïc, neân goïi laø ngöôøi Höõu hoïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì ñöôïc phaùp hoïc, neân goïi laø hoïc. Hoûi: Neáu vaäy vôùi Kieàn-ñoä Ñònh noùi laø kheùo hieåu, coøn Kinh Phaät noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: Trong kinh Phaät noùi: Khoâng boû taâm troâng mong, khoâng boû phöông tieän. Neáu ngöôøi Höõu hoïc truï trong taâm thieän, baát thieän, voâ kyù, khoâng xaû boû taâm höôùng veà Nieát-baøn, neân goïi laø hoïc. Nhö ngöôøi ñang nghæ ngôi ôû giöõa ñöôøng, coù ngöôøi khaùc hoûi: OÂng ñònh ñi ñeán ñaâu? Ngöôøi kia ñaùp: Toâi ñònh ñi ñeán choã aáy. Ngöôøi kia vì khoâng boû

taâm ñi, neân duø döøng laïi, vaãn noùi laø ñi. Ngöôøi Höõu hoïc tích kia, cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Voâ hoïc tích ñoái vôùi hoïc tích laø trong saùng ñeïp ñeõ, vì sao chæ noùi hoïc tích maø khoâng noùi Voâ hoïc tích? Ñaùp: Leõ ra noùi maø khoâng noùi neân bieát thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, thuyeát naày baét ñaàu nhaäp phaùp. Ñaõ noùi hoïc, neân bieát cuõng noùi Voâ hoïc. Laïi nöõa, vì coâng vieäc ñaõ laøm cuûa ñoâi beân ñeàu khoâng ñoàng, neân ngöôøi Höõu hoïc duøng ñaïo tích ñeå laøm ñieàu vöôït hôn. Coøn ngöôøi Voâ hoïc duøng giaûi thoaùt ñeå laøm hôn. Nhö vieäc laøm cuûa vua vaø quan moãi beân ñeàu khoâng ñoàng. Vua laáy söï toân quyù ñeå haøng phuïc, ñoù laø vieäc laøm vöôït hôn, coøn quan thì duøng binh khí ñeå chieán ñaáu, taùc ñoäng tröïc tieáp laø vöôït hôn. Hoïc, Voâ hoïc kia, cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, hoïc ñaïo tích coù theå döùt tröø phieàn naõo, gioáng nhö binh khí coù theå ñaäp tan keû thuø, coøn Voâ hoïc thì khoâng nhö theá. Laïi nöõa, hoïc ñaïo tích coù theå taïo ra phöông tieän döùt tröø phieàn naõo vaø döùt phieàn naõo. Voâ hoïc khoâng nhö theá. Laïi nöõa, nghóa thöôøng vaän haønh laø nghóa cuûa ñaïo tích. Voâ hoïc vì khoâng thöôøng vaän haønh, neân khoâng goïi laø tích. Ngöôøi Höõu hoïc ñaõ thaønh töïu taùm thöù ñaïo tích thì coù bao nhieâu ñaïo tích thaønh töïu ôû quaù khöù? Bao nhieâu ñaïo tích thaønh töïu ôû vò lai? Bao nhieâu ñaïo tích thaønh töïu ôû hieän taïi? Ñaùp: Neáu döïa vaøo tam-muoäi coù giaùc coù quaùn. Tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn ñoù laø Vò chí vaø Sô thieàn. Hoûi: Trong ñaây, theá naøo laø nöông döïa? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì ñeàu cuøng sinh, neân laø nöông döïa. Laïi coù ngöôøi noùi: duyeân Thöù ñeä laø nöông döïa. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Vì döïa vaøo hai ñòa kia khôûi phaùp naày, neân

goïi laø nöông döïa. Ñaàu tieân coù boán thöù: 1. Ñöôïc chaùnh quyeát ñònh ban ñaàu. 2. Ñöôïc quaû ban ñaàu. 3. Chuyeån caên ban ñaàu. 4. Lìa duïc ban ñaàu. Ñöôïc chaùnh quyeát ñònh ban ñaàu, laø: Döïa vaøo hai ñòa kia ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Ñöôïc quaû ban ñaàu, laø: Döïa vaøo hai ñòa kia, ñaàu tieân ñöôïc quaû Höõu hoïc. Chuyeån caên ban ñaàu, nghóa laø: Döïa vaøo chuyeån caên cuûa Tín giaûi thoaùt ôû hai ñòa kia, taïo ra Kieán ñaùo. Lìa duïc ban ñaàu, laø: do söï lìa duïc cuûa ñaïo theá tuïc, döïa vaøo hai ñòa kia, ñaàu tieân khôûi ñaïo voâ laäu hieän ra ôû tröôùc. ÔÛ ñaây, döïa vaøo boán thöù ban ñaàu naày maø soaïn luaän. Tuøy theo töôùng maø noùi kieán hoïc hieän ôû tröôùc. Hoûi: Ngöôøi Höõu hoïc hoaëc khôûi kieán Phi hoïc Phi Voâ hoïc, vì sao chæ noùi Kieán hoïc cuûa ngöôøi Höõu hoïc hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Neân noùi raèng: Hoaëc kieán hoïc hieän ôû tröôùc, maø khoâng noùi neân bieát ngöôøi Höõu hoïc taát khôûi kieán hoïc, khoâng khôûi kieán Phi hoïc Phi Voâ hoïc. Nhö ñaõ noùi: Caùc saùt-na ñaàu tieân hieän ôû tröôùc, khoâng coù quaù khöù. Vì sao? Vì chöa coù moät saùt-na traûi qua söï sanh töû, dieät! Neáu coù sinh, dieät, do ñöôïc quaû chuyeån caên, nhöng xaû boû taùm thaønh töïu vò lai, tu taùm thaønh töïu hieän taïi. Neáu dieät roài khoâng xaû thì dieät laø voâ thöôøng, töùc dieät roài khoâng xaû. Xaû boû Thaùnh ñaïo coù ba thöù: 1. Ñöôïc quaû. 2. Lui suït. 3. Chuyeån caên. Neáu khoâng ñöôïc quaû, khoâng lui suït, khoâng chuyeån caên, töùc döïa vaøo ñòa kia, dieät roài, laïi khôûi hieän ôû tröôùc! Hoûi: Vì sao döïa vaøo ñòa kia dieät roài laïi khôûi hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Ngöôøi Höõu hoïc döïa vaøo ñòa kia, chieán ñaáu vôùi phieàn naõo

ñöôïc thaéng lôïi, phaù tan kieát thuø oaùn, nghó ñeán ôn cuûa ñòa kia neân laïi khôûi hieän ôû tröôùc. Nhö ngöôøi maëc aùo giaùp, caàm binh khí giao ñaàu vôùi keû thuø, ñöôïc chieán thaéng veà sau, do nhôù ôn, neân thöôøng söûa sang khí giôùi, gaäy goäc ñaõ caát giaáu khoâng ñeå cho hö hoaïi. Ngöôøi Höõu hoïc kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì boán vieäc, neân laïi khôûi hieän ôû tröôùc:

1. Vì muoán thoï nieàm vui hieän phaùp. 2. Vì muoán daïo chôi. 3. Vì muoán quaùn saùt vieäc ñaõ laøm tröôùc kia. 4. Vì muoán thoï duïng Thaùnh phaùp. Hoïc trong khoaûng saùt-na thöù hai, laø traïng thaùi sinh, dieät cuûa saùt- na tröôùc. Nghóa laø taùm thaønh töïu vò lai, laø tu vò lai. Taùm thaønh töïu hieän taïi, laø thaønh töïu hieän ôû tröôùc. Saùt-na kia dieät roài, khoâng xaû. Neáu döïa vaøo tam-muoäi Khoâng giaùc, khoâng quaùn, kieán hoïc hieän ôû tröôùc, taùm thaønh töïu quaù khöù laø döïa vaøo söï sanh töû, dieät cuûa ñòa coù giaùc coù quaùn. Taùm thaønh töïu ôû vò lai laø ngöôøi tu vò lai. Baûy thaønh töïu hieän taïi thì hieän ôû tröôùc, tröø chaùnh giaùc. Vì sao? Vì ñòa khoâng coù chaùnh giaùc, neân giaùc kia ñaõ dieät roài khoâng xaû. Döïa vaøo ñònh Voâ saéc, kieán hoïc hieän ôû tröôùc, taùm thaønh töïu quaù khöù laø söï sanh töû, dieät cuûa ñòa coù giaùc, coù quaùn. Taùm thaønh töïu vò lai laø ngöôøi tu vò lai. Boán thaønh töïu hieän taïi, tröø chaùnh giaùc, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, vì ñòa kia khoâng coù neân ñòa kia dieät roài khoâng xaû. Neáu nhaäp ñònh Dieät, hoaëc khôûi taâm theá tuïc hieän ôû tröôùc, taùm thaønh töïu quaù khöù laø söï sanh töû, dieät cuûa ñòa coù giaùc coù quaùn. Taùm thaønh töïu vò lai laø ngöôøi tu vò lai. Hieän taïi khoâng coù. Neáu nhaäp ñònh Dieät thì luùc naày khoâng coù taâm, vì ngöôøi coù taâm coù theå tu ñaïo. Neáu khôûi taâm theá tuïc hieän ôû tröôùc, thì taâm kia laø höõu laäu. ÔÛ ñaây, chæ noùi chuûng cuûa ñaïo voâ laäu. Neáu döïa vaøo tam- muoäi Khoâng giaùc khoâng quaùn, thì tam-muoäi Khoâng giaùc, khoâng quaùn laø ñeä nhò, ñeä tam, ñeä Töù thieàn. Hoûi: Trong ñaây, vì sao khoâng noùi thieàn trung gian? Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi, neân bieát thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, vì thuyeát naày seõ noùi ôû phaàn sau. Vì sao? Vì khoâng coøn coù chuûng khaùc, vì ñoàng chuûng vôùi ñeä nhò, ñeä tam, ñeä Töù thieàn, neân döïa vaøo nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñaàu tieân: Coù boán thöù nhö tröôùc ñaõ noùi. Kieán cuûa hoïc hieän ôû tröôùc, nhö ñaõ noùi. Saùt-na ñaàu tieân khoâng thaønh töïu quaù khöù, nhö tröôùc ñaõ noùi. Taùm thaønh töïu vò lai, baûy hieän taïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Söï thaønh töïu kia ñaõ dieät roài khoâng boû, nhö tröôùc ñaõ noùi. Laïi, döïa vaøo tam-muoäi Khoâng giaùc khoâng quaùn, kieán cuûa hoïc hieän ôû tröôùc. Trong khoaûng saùt-na thöù hai, baûy thaønh töïu quaù khöù laø döïa vaøo söï sanh töû dieät cuûa ñòa khoâng giaùc khoâng quaùn. Taùm thaønh töïu vò lai, baûy hieän taïi, nhö tröôùc ñaõ noùi. Söï thaønh töïu kia ñaõ dieät roài khoâng xaû boû. Döïa vaøo ñònh Voâ saéc, kieán hoïc hieän ôû tröôùc, baûy thaønh töïu quaù khöù laø söï sanh töû dieät cuûa ñòa khoâng giaùc, khoâng quaùn. Söï thaønh töïu cuûa taùm vò lai, boán hieän taïi, nhö tröôùc ñaõ noùi. Thaønh töïu kia dieät roài khoâng boû.

Nhaäp ñònh Dieät, neáu khôûi taâm theá tuïc, nhö tröôùc ñaõ noùi. Taâm kia dieät roài khoâng boû. Döïa vaøo tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn, kieán cuûa hoïc hieän ôû

tröôùc, baûy thaønh töïu quaù khöù laø söï sanh töû dieät cuûa ñòa khoâng giaùc, khoâng quaùn. Söï thaønh töïu cuûa taùm vò lai, taùm hieän taïi, nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu döïa vaøo Ñònh Voâ saéc thì ñònh Voâ saéc ñöôïc goïi laø khoâng xöù, thöùc xöù, voâ sôû höõu xöù. Söï nöông döïa nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñaàu tieân laø boán thöù ban ñaàu, nhö tröôùc ñaõ noùi. Trong ñaây, döïa vaøo söï lìa duïc ñaàu ñeå soaïn luaän, chaúng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh ñaàu tieân. Vì sao? Vì khoâng coù ai döïa vaøo ñònh Voâ saéc maø ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, chaúng phaûi ñöôïc quaû ban ñaàu. Vì sao? Vì khoâng coù ai döïa vaøo ñònh Voâ saéc maø ñöôïc quaû hoïc: chaúng phaûi chuyeån caên ban ñaàu. Vì sao? Vì khoâng ngöôøi naøo döïa vaøo ñònh Voâ saéc maø chuyeån caên hoïc. Do ñaïo theá tuïc ñaõ lìa duïc cuûa ñòa döôùi, veà sau laïi döïa vaøo ñòa ñoù, ñaàu tieân khôûi ñaïo voâ laäu hieän ôû tröôùc. Saùt-na ñaàu tieân khoâng coù quaù khöù. Taùm vò lai, boán hieän taïi ñöôïc thaønh töïu, nhö tröôùc noùi. Hoûi: Nhö ñònh Voâ saéc cuûa theá tuïc, chaúng phaûi khoâng laø nhaân cuûa thieàn theá tuïc? Ñònh Voâ saéc voâ laäu chaúng phaûi khoâng laø nhaân cuûa thieàn voâ laäu? Thieàn theá tuïc laø cöûa, laø choã nöông döïa, laø phöông tieän cuûa ñònh Voâ saéc theá tuïc. Thieàn voâ laäu laø cöûa, laø choã nöông döïa, laø phöông tieän cuûa ñònh Voâ saéc voâ laäu. Vaäy taïi sao noùi laø khoâng coù quaù khöù? Ñaùp: Vì chuûng ñaïo, hoaëc coù ôû ñòa thieàn, hoaëc coù ôû ñòa Voâ saéc. Chuûng ñòa ñoù duø khôûi ôû ñòa thieàn, chöa khôûi ôû ñòa Voâ saéc, cho neân khoâng coù dieät quaù khöù, laø dieät voâ thöôøng. Khoâng xaû, nghóa laø xaû ba thöù Thaùnh ñaïo coù nhö tröôùc ñaõ noùi. Döïa vaøo söï sanh töû, dieät cuûa ñòa kia, Thaùnh ñaïo laïi hieän ôû tröôùc. Hoûi: Vì sao döïa vaøo söï sanh töû dieät cuûa ñòa kia, Thaùnh ñaïo laïi hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Vì nghó ñeán ôn cuûa Thaùnh ñaïo, noùi roäng nhö treân. Trong khoaûng saùt-na thöù hai, boán thaønh töïu quaù khöù laø döïa vaøo söï sanh töû, dieät cuûa ñònh Voâ saéc, taùm thaønh töïu vò lai laø ngöôøi tu vò lai, boán thaønh töïu hieän taïi laø khôûi hieän tröôùc, tröø chaùnh giaùc, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, vì ñòa khoâng coù, neân dieät kia ñaõ khoâng xaû boû! Neáu nhaäp ñònh Dieät, hoaëc khôûi taâm theá tuïc hieän ôû tröôùc: Boán thaønh töïu quaù khöù, taùm thaønh töïu vò lai, hieän taïi khoâng coù, nhö tröôùc ñaõ noùi. Dieät kia ñaõ khoâng xaû boû. Döïa vaøo tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn, kieán hoïc hieän ôû tröôùc, boán thaønh töïu quaù khöù laø döïa vaøo söï sanh töû dieät cuûa ñònh Voâ saéc. Taùm thaønh töïu vò lai laø ngöôøi tu vò lai, taùm thaønh töïu hieän taïi laø söï khôûi hieän ôû tröôùc.

Hoûi: Theo thöù lôùp cuûa ñònh Voâ saéc, coù theå khôûi tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn chaêng? Ñaùp: Khoâng theå! Vì ôû ñaây noùi theo thöù lôùp cuûa thuyeát, khoâng noùi theo thöù lôùp cuûa ñònh! ÔÛ ñaây noùi laø noùi thuaän theo, khoâng noùi thuaän theo ñònh. Dieät kia ñaõ khoâng xaû boû, döïa vaøo tam-muoäi Khoâng giaùc, khoâng quaùn, kieán hoïc hieän ôû tröôùc, boán thaønh töïu quaù khöù laø döïa vaøo söï sanh töû dieät cuûa ñònh Voâ saéc. Hoûi: Quaù khöù coù taùm laø döïa vaøo söï sanh töû dieät cuûa tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn, vì sao laïi noùi boán? Ñaùp: Vì trong ñaây taát caû xöù chæ noùi veà söï sanh töû dieät tröôùc heát. Taùm thaønh töïu vò lai laø ngöôøi tu vò lai, baûy thaønh töïu hieän taïi laø söï khôûi hieän ôû

tröôùc, tröø chaùnh giaùc, vì ñòa kia khoâng coù. Hoûi: ÔÛ ñaây noùi theá naøo laø ngöôøi Höõu hoïc? Ñaùp: Trong ñaây noùi taäp hoïc laø theo thöù lôùp nhaäp taát caû ñònh, gioáng nhö ngöôøi treøo leân töøng baäc theàm treân ñaù! Tröôùc nhaäp tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn. Keá laø nhaäp tam-muoäi Khoâng giaùc, khoâng quaùn. Keá laø nhaäp ñònh Voâ saéc, roài nhaäp ñònh Dieät, keá, khôûi taâm theá tuïc, noùi ngöôøi Höõu hoïc nhö theá. Neáu tröôùc nhaäp tam-muoäi coù giaùc, coù quaùn, keá nhaäp tam-muoäi Khoâng giaùc, khoâng quaùn. Keá ñoù nhaäp ñònh Voâ saéc, roài nhaäp ñònh Dieät, khoâng khôûi taâm theá tuïc, khoâng noùi ngöôøi Höõu hoïc nhö theá. Ngoaøi ra, nhö trong Kieàn-ñoä Taïp trong phaåm Nhaân ñaõ noùi veà duï coâ gaùi xinh ñeïp cuûa möôøi hai chi duyeân. Coù boán thöù ñaïo: 1. Ñaïo tueä khoå chaäm 2. Ñaïo tueä khoå nhanh. 3. Ñaïo tueä vui chaäm. 4. Ñaïo tueä vui nhanh. Hoûi: Neáu noùi moät ñaïo, ñoù laø ñaïo heát khoå. Ñaïo heát coù sinh töû, ñaïo heát giaø cheát. Neân noùi hai ñaïo: 1. Ñaïo heát saéc. 2. Ñaïo heát danh. Neân noùi ba ñaïo: 1. Ñaïo heát coõi Duïc. 2. Ñaïo heát coõi Saéc. 3. Ñaïo heát coõi Voâ saéc. Neân noùi naêm ñaïo: Ñaïo heát saéc, cho ñeán ñaïo heát thöùc. Neân noùi möôøi moät ñaïo: Ñaïo heát giaø cheát, cho ñeán ñaïo heát haønh.

Neáu do ôû thaân, hoaëc do saùt-na, thì seõ coù Voâ löôïng voâ bieân ñaïo. Vì sao Ñöùc Theá toân ñoái vôùi moät ñaïo, noùi roäng boán ñaïo, ñoái vôùi Voâ löôïng voâ bieân ñaïo, noùi löôïc thaønh boán ñaïo? Vì sao giaû laäp baøy boán ñaïo? Ñaùp: Vì ba vieäc: 1. Do ñòa. 2. Do caên. 3. Do ngöôøi. Toùm laïi, vôùi ba vieäc, leõ ra do hai vieäc: Hoaëc do ñòa, do caên. Hoaëc do ñòa, do ngöôøi. Do ñòa, do caên: laø döïa vaøo Vò chí, Trung gian, ba ñònh Voâ saéc thì ñaïo cho ngöôøi caên taùnh chaäm luït thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä khoå chaäm. Döïa vaøo ñòa naày, ñaïo cho ngöôøi caên cô nhaïy beùn thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä khoå nhanh. Döïa vaøo thieàn caên baûn, ñaïo cho ngöôøi caên taùnh chaäm luït thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä vui chaäm. Döïa vaøo thieàn naày, ñaïo cho ngöôøi caên cô nhaïy beùn thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä vui nhanh. Ñaáy ñeàu goïi laø do ñòa, do caên. Do ñòa, do ngöôøi: laø döïa vaøo thieàn Vò chí, Trung gian, ba ñònh Voâ saéc, ñaïo cuûa ngöôøi Kieân tín, Tín giaûi thoaùt, Thôøi giaûi thoaùt thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä khoå chaäm. Döïa vaøo ñòa naày, ñaïo cuûa ngöôøi Kieân phaùp, Kieán ñaùo phi Thôøi giaûi thoaùt thöïc haønh, ñoù goïi laø ñaïo tueä khoå nhanh. Döïa vaøo thieàn caên baûn, ñaïo cuûa ngöôøi Kieân tín, Tín giaûi thoaùt, Thôøi giaûi thoaùt thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä vui chaäm. Döïa vaøo thieàn naày, ñaïo cuûa ngöôøi Kieán ñaùo, Kieân phaùp phi Thôøi giaûi thoaùt thöïc haønh, goïi laø ñaïo tueä vui nhanh. Ñoù goïi laø do ñòa, do ngöôøi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.